

Warszawa, dnia 16 lipca 2015 r.

Opinia

**Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych
do projektu ustawy o zwalczaniu nieuczciwych praktyk rynkowych
przedsiębiorców zajmujących się obrotem produktami spożywczymi lub rolnymi
wobec dostawców tych produktów (druk sejmowy nr 3604)**

Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych **negatywnie** opiniuje przedstawiony poselski projekt ustawy o zwalczaniu nieuczciwych praktyk rynkowych przedsiębiorców zajmujących się obrotem produktami spożywczymi lub rolnymi wobec dostawców tych produktów (druk sejmowy nr 3604).

Na negatywną ocenę przedłożonego projektu wpływa już jego wstępna ocena:

1. formalna zakresu projektu, z punktu widzenia techniki prawodawczej,
2. merytoryczna zapisów projektu.

Ad. 1. Przedmiotem regulacji projektu jest materia uregulowana już szczegółowo w obowiązujących aktach normatywnych, którymi są:

- Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji z dnia 16 kwietnia 1993 r. (Dz.U. z 1993 nr 47 poz. 211),
- Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym z dnia 23 sierpnia 2007 r. (Dz.U. z 2007 nr 171 poz. 1206),
- Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów z dnia 16 lutego 2007 r. (Dz.U. z 2007 nr 50 poz. 331),
- Ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych z dnia 8 marca 2013 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 403),

W takiej sytuacji, o ile Ustawodawca uznałby za zasadne uregulowanie nowych kwestii bądź konsekwencji podejmowanych zachowań, powinno być to dokonane poprzez nowelizację istniejących ustaw, a nie poprzez wprowadzanie do systemu prawnego kolejnej ustawy z tego powodu, iż prowadzi to do inflacji prawa i jego przeregulowania. Projekt ustawy cechuje się również nadzwyczajną kazuistyką. W szczególności zarzut ten dotyczy katalogu nieuczciwych praktyk rynkowych sprzedawcy, zawartego w art. 3 ust. 2 projektu. *Nota bene* Projektodawca przyjął tu zasadę *numerus clausus* nieuczciwych praktyk, w sytuacji gdy

przepis taki powinien zawierać katalog przykładowy. Ponadto przedstawiony katalog pokrywa się zakresowo z czynami nieuczciwej konkurencji określonymi np. w art. 3 i 15 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, a także zachowaniami skonkretyzowanymi w orzecznictwie odnoszącym się do powołanych przepisów. Czyni to projektowaną regulację zupełnie bezprzedmiotową.

Ad. 2. Zastrzeżenia budzi także merytoryczna treść konkretnych zapisów projektu. Dotyczy to w szczególności art. 3 i art. 21 Projektu.

Art. 3 ust. 3, 4 i 5 odnoszą się do Zasad Prowadzenia Działalności, które miały opracować sprzedawca, a które mają precyzować usługi oferowane przez sprzedawcę na rzecz dostawcy, warunki obowiązujące w odniesieniu do takich usług, maksymalną opłatę należną za takie usługi, jak również warunki włączania i wyłączenia dostawców z listy dostawców sprzedawcy. Zasady Prowadzenia Działalności sprzedawca ogłasza na swojej stronie internetowej. Taka regulacja prowadzi do kolizji z art. 11 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, wprowadzającym ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa, obejmującej informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą.

Należy także zaznaczyć, iż wadliwe z punktu widzenia techniki prawodawczej jest połączenie w jednym art. 3 katalogu nieuczciwych praktyk rynkowych oraz obowiązku tworzenia Zasad Prowadzenia Działalności – te odmienne materie powinny być ujęte w odrębnych jednostkach redakcyjnych – odrębnych artykułach.

Art. 21. przewiduje karę pieniężną, nakładaną w przypadku naruszenia przez sprzedawcę art. 3 ustawy, przez Prezesa Urzędu w drodze decyzji - w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, nie niższej jednak niż 100 000 zł - brak jest natomiast uzasadnienia dla takiej wysokości kary. Przede wszystkim brak uzasadnienia dla odniesienia kary do całości przychodu, a nie tylko do przychodu osiągniętego z tytułu obrotu produktami spożywczymi lub rolnymi. Taka regulacja prowadzi do naruszenia zasady równego traktowania wobec sprzedawców, dla których obrót produktami spożywczymi lub rolnymi stanowi margines działalności.

Uwagę zwraca również fakt niespójności uzasadnienia projektu z jego treścią. W uzasadnieniu wskazano, że „istniejące w polskim systemie prawnym środki

przeciwdziałania nadużywaniu przewagi kontraktowej, przede wszystkim przez wielkie sieci handlowe wobec dostawców towarów, pomimo iż formalnie dostępne są bez ograniczeń, w praktyce nie są powszechnie wykorzystywane (...) Przysługujące dostawcom roszczenia mają charakter prywatnoprawny i mogą być dochodzone wyłącznie na drodze postępowania sądowego. (...) Wyjściem mogłoby być przyznanie uprawnień do występowania z roszczeniami w pełnym zakresie np. organizacjom przedsiębiorców.” Tymczasem projektowana ustawa wspomnianej kwestii nie reguluje.

Nadzwyczaj lapidarne uzasadnienie projektu nie pozwala na identyfikację szczegółowych celów, jakie chciał osiągnąć Projektodawca. Wskazany cel podstawowy – „wyeliminowanie z łańcucha dostaw żywności stosowania nieuczciwych praktyk handlowych przez segment handlu, w tym handlu wielkopowierzchniowego” – może być osiągnięty za pomocą istniejących instrumentów.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, iż brak jest uzasadnienia dla uchwalenia ustawy w brzmieniu proponowanym w projekcie. Cele wskazane w uzasadnieniu powinny być zrealizowane poprzez nowelizację obowiązujących ustaw.

Radca prawny dr Marcin Sala - Szczypiński